

NATIONAAL VERBOND
VAN HET KATHOLIEK
MIDDELBAAR ONDERWIJS

LEERPLAN **1961**
FAMILIALE AFDELING

B
-18
(2,61)1

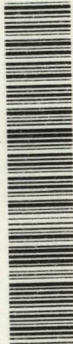
N.V. JOZEF VAN IN & CO • LIER

Nationalverband der katholisch
technischen Mittelschulen.

Lehrplan.
Familienabteilung.

Lier: Van In, 1961.

Georg-Eckert-Institut BS78

1 223 199 1

NATIONAAL VERBOND
VAN HET
KATHOLIEK MIDDELBAAR ONDERWIJS

*

LEERPLAN

FAMILIALE AFDELING

TWEEDE DRUK

Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
Schulbuchbibliothek

32747

1961

UITGEVERIJ N. V. JOZEF VAN IN & Co
LIER

INHOUDSOPGAVE

Structuur van het katholiek middelbaar onderwijs	3
Ministeriële goedkeuring	3
Lesrooster	4
Overgangsvoorwaarden	5
Toelating tot een toegevoegd examen	5
Lagere graad	6
Eerste	6
Tweede	30
Derde	45

OPMERKING

Het leerplan van deze afdeling is opgemaakt met het Frans als tweede taal.

De inrichtingen die eventueel het Frans niet als tweede taal hebben, moeten de brochuren van de vakken « Frans » en « Engels-Duits » raadplegen.

De facultatieve leerstof van de vakken wiskunde, natuurwetenschappen, aardrijkskunde en tekenen staat cursief gedrukt.

B

Z-18(2,61)1

STRUCTUUR VAN HET KATHOLIEK MIDDELBAAR ONDERWIJS

AFDELING							
Oude Humaniora			Moderne Humaniora			FAMILIALE	
LATIJN- GRIEKS	LATIJN- WISKUNDE	LATIJN- WETENS.	WETENS. A	WETENS. B	ECONOM.		
Hogere graad	1 ^e	1 ^e	1 ^e	1 ^e	1 ^e	1 ^e	
	2 ^e	2 ^e	2 ^e	2 ^e	2 ^e	2 ^e	
	3 ^e	3 ^e	3 ^e	3 ^e	3 ^e	3 ^e	
Lagere graad	4 ^e	4 ^e		4 ^e		3 ^e	
	5 ^e	5 ^e		5 ^e		2 ^e	
	6 ^e			6 ^e		1 ^e	
ALGEMEEN MIDDELBAAR							

MINISTERIËLE GOEDKEURING VAN HET LEERPLAN FAMILIALE AFDELING

Eerste druk (1957) : ministerieel besluit van 28 februari 1958.

Tweede druk (1961) : ministerieel besluit van 17 juli 1961.

LESROOSTER

VAKKEN	1 ^e	2 ^e	3 ^e
Godsdienst	2	2	2
Nederlands	6	5	5
2 ^e taal	4*	4	4
Geschiedenis	2	2	2
Wiskunde en Econ. wetenschappen . . .	3	3	3
Natuurwetenschappen	2	2	2
Aardrijkskunde	1	1	1
Muzikale opvoeding	1	1	1
Tekenen	2	2	2
Huishoudkunde	2	4	4
Vrouwelijke handwerken	5	5	5
Lichamelijke opvoeding	2	2	2
<i>Totaal</i>	32	33	33

(*) Het sterretje betekent dat de Hoofdinspectie een les van 50 minuten kan voorschrijven of aan de reeds toegekende lesuren een les toevoegen, zonder een maximum van 33 lesuren per week te overschrijden.

OVERGANGSVOORWAARDEN

- a. de helft van de punten in :
- totaal
 - godsdienst
 - Nederlands
 - huishoudkunde
 - vrouwelijke handwerken
- b. $\frac{2}{5}$ van de punten in :
- 2^e taal
 - wiskunde (elk vak)
 - wetenschappen (globaal)
 - geschiedenis
 - aardrijkskunde
 - tekenen

TOELATING TOT EEN TOEGEVOEGD EXAMEN

De leerling moet de $\frac{1}{2}$ van de punten hebben behaald in het totaal.

Hij wordt tot een toegevoegd examen toegelaten wanneer hij niet heeft voldaan :

- ofwel in 1 of 2 vakken waarvoor de $\frac{1}{2}$ wordt vereist,
- ofwel in 1 vak waarvoor de $\frac{1}{2}$ wordt vereist en in 1 of 2 vakken waarvoor $\frac{2}{5}$ worden vereist,
- ofwel in 1, 2, 3 of 4 vakken waarvoor $\frac{2}{5}$ worden vereist.

LAGERE GRAAD

E E R S T E

GODSDIENST

2 lestijden per week

De Geloofswaarheden

Catechismus : 1^e tot 10^e les.

Leer : de geloofswaarheden.

Gewijde Geschiedenis : het leven van Jezus.

Liturgie : het kerkelijk jaar : tijdeigen en feesten van Christus.

NEDERLANDS

6 lestijden per week

I. Spreken en Dictie

1. *Praktische uitspraakleer en dictie*

Oefeningen in adembeheersing. Vooral inoefenen van het enkelvoudig vocalisme. Letten op :

— articulatie,

— algemene en lokale afwijkingen van de beschaafde uitspraak.

2. *Spreekoefeningen en conversatie*

In de allereerste plaats zal de leraar eisen, dat de leerlingen duidelijk, verstaanbaar en in goed gevormde zinnen antwoorden.

Oefening en conversatie kunnen bestaan in :

a) een zakelijke bespreking van allerlei onderwerpen uit de waarnemingsfeer van de leerlingen (aansluitend bij de woordenschatles);

b) een samenvatting van een gelezen of vooraf verteld verhaal ;

c) een spontane weergave van zelf beleefde voorvallen ;

d) acteren en dialogeren.

Dit alles kan uitgroeien tot een verzorgde conversatie tussen leraar en leerlingen, of tussen de leerlingen onderling.

3. *Luidop lezen*

Een belangrijk punt. Natuurlijk en expressief lezen veronderstelt herhaalde oefening.

Men streve ernaar, een natuurlijke stembuiging te verkrijgen, zonder dreun- of zangtoon. De interpretatie van de leestekens verdient zeer bijzonder de aandacht. Elementaire zaken, zoals de houding bij het staan, bij het (voor)lezen, moeten mede in acht worden genomen.

4. *Voordragen*

N. B. Audio-visuele middelen kunnen veel dienst bewijzen, maar het voorbeeld van de leraar blijft het allerbelangrijkste.

Voldoende verklaarde gedichten en prozastukken uit het hoofd doen leren en doen opzeggen. Daarbij reeds letten op houding en mimiek.

II. Lezen en Lectuur

1. *Stillezen*

Een oefening waarbij de leerlingen een tekst voorgelegd krijgen, die ze voor zichzelf moeten lezen en waarover vervolgens vragen worden gesteld.

De teksten die hiervoor worden gebruikt kunnen ontleend worden aan de andere rubrieken van het vak Nederlands of aan andere vakken. Ze mogen in de klas of thuis gelezen worden. De controle geschiedt schriftelijk of mondeling.

De controlevragen betreffen de inhoud, het plan, de volgorde, het juiste woord, eventuele ongerijmdheden... De voorgelegde teksten zullen bij voorkeur kort zijn.

2. *Luisterlezen*

De leraar of een leerling leest een tekst voor, de leerlingen hebben de tekst niet in handen, maken geen aantekeningen.

Audio-visuele middelen verdienen hier alle aanbeveling. De teksten hoeven niet literair te zijn.

Na de lectuur volgt een bespreking, een mondelinge of schriftelijke samenvatting.

Vooraf beoordeling van de inhoud.

3. *Cursorisch lezen*

Dit geldt uiteraard langere teksten, die alle leerlingen onder de ogen hebben en die zonder onderbreking gelezen worden door de leraar of door een leerling. Met een minimum van bespreking achteraf over zin, bedoeling, karakteristiek.

De bedoeling is : de leerlingen aldus ruimer in contact te brengen met literaire taal en literaire werken.

4. *Huislectuur*

Zeer aanbevolen.

III. Stellen

1. *Steloefeningen* (aansluitend bij de studie van taalschat en stijl). B.v. :

a) Geleide oefening in verband met nauwkeurige zintuiglijke waarneming van levende wezens (of actuele gebeurtenissen, handelingen, houdingen) : zakelijk of objectief weergeven.

b) Ordelijk beschrijven van dingen (een lokaal, een interieur...) ; weinig natuurbeschrijving.

Deze oefeningen pas geven nadat de leerlingen een gelijkaardig voorbeeld hebben gelezen of gehoord.

c) Schriftelijk navertellen van een verhaal, een film, een boek.

2. *Opstel*

a) Eenvoudig beschrijven en vooral vertellen : in nauw verband met de belangstellingscentra van de leerlingen en met degelijke afbakening en stimulerende voorbereiding (inhoud, volgorde, woordenschat).

b) Aangeraden : eenvoudige vertrouwelijkheidsbrieven, natuurlijk en levendig. (Systematische behandeling van het briefschrijven : in de vijfde klasse.)

IV. Spraakkunst

1. *Spelling* (door dictees in te prenten)

Begrip van open en gesloten lettergreep ; van klinker en medeklinker ; de splitsing in lettergrepen ; de hoofdletters ; de woordtekens (nadruk- of accentteken, samentrekkingsteken, weglatingsteken, deelteken, afkortingsteken, koppelteken) ; de voornaamste leestekens (punt, komma, vraagteken, uitroepsteken, aanhalingsteken).

2. *Woordleer* (door toepassingsoefeningen in te prenten)

Alle woordsoorten, doch bondig. Geslacht en getal van de gewone naamwoorden uit de omgangstaal. Van het werkwoord : de vervoe-ging, de tijden, de wijzen en de vormen (actieve, passieve, naamwoordelijke, onpersoonlijke).

3. *Zinsleer* (door ontledingsoefeningen in te prenten)

De delen van de enkelvoudige zin : onderwerp (ook voorlopig onderwerp en loos onderwerp), gezegde, voorwerp (handelend, lijdend, meewerkend, loos), bijvoeglijke en bijwoordelijke bepaling.

De grondregels van overeenkomst tussen onderwerp en gezegde. De vormen van de enkelvoudige zin : mededeling, vraag, gebod, uitroep.

De woordschikking.

V. Studie van Taalschat en Stijl

1. *Zuivering van de taalschat en bestrijding van de dialectische afwijkingen en de barbarismen*

De grofste fouten tegen het Nederlandse taaleigen door leerlingen gemaakt, zorgvuldig noteren om die nu en dan systematisch te corrigeren. Dit afbrekend werk zeer opbouwend behandelen. (Met die grofste fouten wordt b.v. bedoeld : ziek vallen, zich verwachten aan, gevoelig aan, zich interesseren aan ...). Controle-oefeningen.

2. *Taalschat*

Dit hoofdstuk mag nooit aanleiding geven tot het zoeken naar het rare, uitzonderlijke woord.

Inwijding in het juiste woordgebruik betreffende het dagelijkse leven (school, huiskring, dorp, stad, parochie, natuur, huisvesting, kleding, spel, sport). Enkele gewone spreuken en zegswijzen, die nog tot de levende taal behoren.

Occasioneel de wellevendheidsvormen verklaren (aanspreektitels, afscheid- en bedankformules tegenover onbekenden, superieuren...).

3. *Stijl*

Het meeste hiervan wordt bij voorkeur uit een levende context gehaald.

De juiste betekenis en betekenisschakering van een woord leren vatten (in en door de context); het onderscheiden van synoniemen, van homoniemen; nauwkeurige bepaling van een woord door het zoeken naar het tegenovergestelde.

VI. Verklaring en letterkundige Interpretatie van Teksten

Verklaring en eenvoudige letterkundige interpretatie van gedichten en prozastukken uit de 19^e en de 20^e eeuw. Zeer weinig biografische bijzonderheden (tenzij deze noodzakelijk zijn bij de interpretatie van een stuk). Langere stukken liefst cursorisch lezen. Bij voorkeur modern, correct, goed geschreven proza; liefst geen dialectische stukken.

Voorafgaande opmerking. Vooral in het begin zal de leraar langzaam en stap voor stap vooruitgaan, zodat een stevige associatie tussen zaak en klankbeeld ontstaat. De leerling moet eerst luisteren en trachten te vatten hetgeen de leraar in heel eenvoudige zinnen en op een aanschouwelijke manier uitdrukt. In het begin zal de leerling alleen maar « nazeggen », later zal hij ook heel eenvoudige vragen beantwoorden.

Het spreken mag niet tot de tekstbehandeling (begin en uitgangspunt van de les) beperkt blijven. Men kan er iedere oefening aan dienstbaar maken, evenzeer de eigenlijke conversatie als de mondelinge en schriftelijke oefeningen of het overhoren van de les. Van elke gelegenheid moet worden gebruik gemaakt om de leerlingen in het spreken te oefenen. Het komt er vooral op aan taalautomatismen te kweken, en deze ontstaan alleen maar, wanneer woorden, vormen en uitdrukkingen voortdurend in zinnen worden gebruikt.

I. Woordenschat, Leesteksten en Conversatieoefeningen

Op aanschouwelijke wijze wordt de nieuwe woordenschat van de les in eenvoudige zinnen en met medewerking van de leerlingen aangeleerd. Daarna openen de leerlingen het boek en wordt de tekst eerst door de leraar en vervolgens door de leerlingen expressief gelezen.

Bij de keuze van de leesstof moet men letten op vorm en inhoud. Naar de vorm zullen de aangeboden teksten eenvoudig zijn en hoofdzakelijk samengesteld uit frequente woorden (*basiswoordenschat*). Naar de inhoud zal de leesstof boeiend zijn en rekening houden met de belangstelling van de leerlingen.

De teksten vormen een uitgangspunt voor een aanvullende levendige conversatie.

Af en toe kan de leraar daarenboven een kort verhaal of een eenvoudig gedicht laten lezen en op een actieve wijze behandelen.

Het memoriseren en voordragen van eenvoudige verzen of prozateksten wordt ten zeerste aanbevolen.

Bij het overhoren van de les worden nooit woordenlijsten met vertaling gevraagd.

II. Uitspraakoefeningen

Voortdurend wordt bij het spreken en het lezen de meeste zorg besteed aan de zuivere uitspraak.

Geregeld gezamenlijke en individuele oefeningen in het luidop-lezen, in het uitspreken van moeilijke klanken, in het gebruik van de Franse klemtoon, in het verbinden van woorden.

Verbeteren van individuele en gewestelijke gebreken en van alle voorkomende fouten.

III. Spraakkunst

De grammaticale leerstof blijft beperkt tot het essentiële.

Elke les in de spraakkunst is een taal-waarnemen en een taal-verklaren. Meestal is het mogelijk doorlopende teksten als object van de taalwaarneming te gebruiken. Daarom zal het onderricht in de spraakkunst zoveel mogelijk aansluiten bij de leesteksten en de conversatieoefeningen, m.a.w. de elementaire regels worden inductief afgeleid uit teksten en voorbeelden. De formulering van de regels gebeurt in het Nederlands, wat niet belet enige Franse termen te gebruiken.

Lidwoord (article) : vormen en elementair gebruik van het bepaald (ook het samengetrokken) lidwoord, van het onbepaald lidwoord (ook *de* + adj. + subst.), en van het deelaanduidend lidwoord (ook *de* na substantieven en bijwoorden van hoeveelheid en ontkennende bijwoorden).

Zelfstandig naamwoord (nom) : hoofdregel en voornaamste bijzondere regels van meervoud en vrouwelijk. Uitzonderingen : alleen frequente woorden, b.v. : jeux, travaux enz., institutrice, maitresse enz.

Bijvoeglijk naamwoord (adjectif qualificatif) : hoofdregel en voornaamste bijzondere regels van meervoud en vrouwelijk. Uitzonderingen : alleen frequente woorden, b.v. : belle, blanche, douce enz. Overeenkomst : algemene regel. Trappen van vergelijking : elementaire kennis.

Bijvoeglijk voornaamwoord (adjectif) :

- bezittelijk (adjectif possessif) : vormen en elementair gebruik ;
- aanwijzend (adjectif démonstratif) : vormen en elementair gebruik ;
- vragend (adjectif interrogatif) : quel(s), quelle(s) ;
- onbepaald (adjectif indéfini) : meest voorkomende, geen regels.

Telwoord (adjectif numéral) : hoofdtelwoorden tot 1000; rangtelwoorden tot 100ste; telwoorden in de data : contact (1).

Zelfstandig voornaamwoord (pronom) :

— persoonlijk (pronom personnel) : onderwerps- en voorwerpsvormen : elementair gebruikt. Plaats : contact ;

— bezittelijk (pronom possessif) : voornaamste vormen : contact ;

— aanwijzend (pronom démonstratif) : voornaamste vormen : contact ;

— betrekkelijk (pronom relatif) : voornaamste vormen : contact ;

— vragend (pronom interrogatif) : enkelvoudige vormen ;

— onbepaald (pronom indéfini) : voornaamste vormen : geen regels.

Werkwoord (verbe) :

Actieve vervoeging in de verschillende tijden, behalve in de subjonctif, met de nadruk op : de indicatif présent, de imparfait, de passé composé, de futur simple, de impératif : van avoir, être en van de regelmatige vervoegingen (parler, finir, partir, recevoir, rendre).

Enkele vormen van werkwoorden op *-er* met spellingmoeilijkheden, en van de meest voorkomende onregelmatige werkwoorden.

De vervoeging van de reflexieve werkwoorden in de voornaamste enkelvoudige tijden.

Overeenkomst van het voltooid deelwoord (participe passé), bijvoeglijk en met être gebruikt.

Bijwoord (adverbe) : vorming : contact.

Zinsleer : bouw van de enkelvoudige meedelende zin (plaats van onderwerp, gezegde, lijdend en meewerkend voorwerp, van het voltooid deelwoord). De enkelvoudige vragende zin met en zonder « est-ce que » : elementaire kennis. De ontkennde vorm. Gebruik van hoofdletter en kleine letter : contact.

(1) Met deze term wordt bedoeld : het essentiële van dit punt uit de leerstof dient op praktische wijze te worden behandeld, hoewel formulering en kennis van regels facultatief is.

IV. Oefeningen en huistaken

De conversatieoefeningen, de woordenschat, de teksten en de spraakkunst leveren geschikte stof voor mondelinge en schriftelijke oefeningen (b.v. : vragen beantwoorden, substitutie-tabellen, invuloefeningen, dictees, thema's enz.).

Het louter mechanisch vervoegen van werkwoorden wordt niet als huistaak gegeven.

Geleidelijk zou men kunnen komen tot het navertellen van de behandelde prozateksten.

GESCHIEDENIS

2 lestijden per week

I. ENKELVOUDIGE CYCLUS

DE OUDHEID :

HET NABIJE OOSTEN EN GRIEKENLAND

Algemene Inleiding

Bronnen van de kennis van het verleden.

Tijdsbegrip. Grote indelingen van de geschiedenis.

Prehistorische tijd.

Onderscheiden soorten geschiedenis.

I. Het Klassieke Oosten

Landschap : de Groene Sikkal.

Opmerking. De geschiedenis kan horizontaal (per land) of verticaal (per periode voor deze landen samen) worden behandeld.

A. GROTE RIJKEN

1. *Egypte*

Memphis en Thebe.

Beschaving : godsdienst, kunst, maatschappij, zeden.

2. *Mesopotamië*

Sumeriërs en Akkadiërs.

Hammoerabi en het Babylonische rijk.

Beschaving.

B. INVALLEN EN STRIJD OM DE MACHT

1. *De Indo-Europese Invallen*

Voornaamste groepen : Hethieten, Mitanni, Meden en Perzen.

Gevolgen van de invallen : vernietiging van het Babylonische rijk ; overheersing van de Hyksos in Egypte.

2. *De Egyptische macht*
Het nieuwe rijk te Thebe; zijn veroveringen in het Oosten.
Egyptisch-Hethietische alliantie tegen Assyrië.
De Egyptische beschaving.
3. *De kleine volken*
 - a. Nieuwe invallen (13^e eeuw).
 - b. Onafhankelijkheid van de gangbewoners.
Hebreeërs : de aartsvaders;
 koninkrijk : David en Salomon;
 verdeeldheid en verval.
Feniciërs : expansie : zeehandel;
 beschaving.

C. HET STREVEN NAAR EEN WERELDRIJK

1. *Assyriërs en Babyloniërs*
Assyrische veroveringen; verval van het rijk.
Nieuw-Babylonisch of Chaldeeus rijk.
2. *Perzen*
Veroveringen : Cyrus, Cambyses, Darius.
Perzische beschaving.

II. Griekenland

Geografische structuur en voornaamste landstreken van oud-Griekenland.

A. OUDSTE CULTUREN

1. *De Cretenzers*
Koningschap.
Zeeheerschappij.
Beschaving.
2. *De Myceners*
Vestiging in de Peloponnesus.
Militaire macht en handel.
Beschaving.
3. *De Dorische volksverhuizingen*

B. GRIEKENLAND VAN DE 12^e TOT DE 6^e EEUW V. C.

1. *De monarchische periode*
De Homerische epen.
2. *De oligarchische periode en de kolonisatie*
3. *De opkomst van de handeldrijvende klasse en de alleenheerschappij*

4. *Sparta, een militaire Staat*
Lycurgus.
Politieke organisatie.
Maatschappelijke groepen.
5. *Athene, een maritieme handelsstaat*
Politieke organisatie : hervormingen van Draco en Solon, alleenheerschappij van Pisistratus, wetgeving van Clisthenes, democratie.
Maatschappelijke groepen.
6. *Culturele Eenheid van Griekenland*
Godsdienst. Spelen en bonden.
Taal en letterkunde ; schone kunsten.

C. GRIEKENLANDS BLOEITIJD

1. *Perzische oorlogen*
2. *Overheersing van Athene*
Athene als zeemacht.
Pericles' politiek.
Openbaar en particulier leven te Athene.
De « Eeuw van Pericles » : godsdienst, letterkunde, schone kunsten, wetenschap, wijsbegeerte.
3. *Rivaliteit tussen de leidende stadstaten*
Peloponnesische oorlogen ; Sparta tegen Athene.
Heerschappij van Sparta.
Opkomst van Thebe.
Aanvulling. Griekenland in het Westen (Syracuse).

D. HET HELLENISME

1. *Macedonië ontwaakt*
Oorsprong van het rijk.
Philippus II onderwerpt Griekenland.
2. *Naar een Wereldrijk*
Alexander de Grote en zijn wereldplan.
Verovering van het Perzische rijk.
Betekenis van Alexanders verwezenlijkingen.
3. *De hellenistische Beschaving*
Maatschappelijk en economisch leven.
Kosmopolitisme op letterkundig, godsdienstig en wijsgerig gebied.
Vooruitgang van het wetenschappelijk onderzoek.
Kunst : nieuwe stromingen.

4. *Verval en Verovering door Rome*
 - a. Strijd van Alexanders veldheren om de macht.
 - b. Verovering door Rome.

Algemeen Besluit. De Grieks-Oosterse erfenis overgemaakt aan Rome.

II. DUBBELE CYCLUS

VAN HET ROMEINSE KEIZERRIJK TOT DE VREDE VAN WESTFALEN

Inleiding

Begrippen : prehistorie en geschiedenis.
Tijdsbegrip.
Grote indelingen van de geschiedenis.

I. De Oudheid

1. De Pijlers van de Middeleeuwse Beschaving :
 - Griekenland en Rome,
 - De Kerk,
 - De Germanen.
2. De Romanisatie.

II. De Middeleeuwen

A. DE VROEGE MIDDELEEUWEN (5^e-9^e eeuw)

1. De Barbaren veroveren het Westromeinse Rijk.
2. Chlodovech en het Frankische Rijk.
Ons land tijdens de Frankische periode.
3. De Kerk en de Germanen.
4. Het Byzantijnse Rijk.
Justinianus.
5. Het Arabische Rijk.
Mohammed.
De Arabische macht ; beschaving.
6. Het Karolingische Rijk.
Karel de Grote ;
Het Verdrag van Verdun ; de verdeling van het rijk.

B. DE VOLLE MIDDELEEUWEN (9^e-13^e eeuw)

1. *Oorzaken van de ineenstorting van het Karolingische Rijk :*
Zwakke vorsten ;
Invallen.
2. *De Feodaliteit*
Het leencontract ;
Lenen en vazallen ;
Maatschappelijke groepen ;
De Kerk en haar invloed.
3. *De Kruistochten en hun gevolgen*
4. *De Gemeenten*
Heropleving van de handel.
Ontstaan en ontwikkeling van de gemeenten.
De stedelijke keuren.
Invloed van de gemeenten.

C. DE FEODALE STATEN (tot de 14^e eeuw)

1. *Het H. Roomse Rijk en het Pausdom*
De twee machten.
De investituurstrijd.
De strijd tussen Paus en Keizer.
2. *Frankrijk onder de Capetingers*
De grote Capetingers :
Filips August, H. Lodewijk IX, Filips de Schone.
3. *Engeland*
Willem de Veroveraar en de Plantagenets.
De Magna Charta en het Parlement.
4. *De vorstendommen van de Nederlanden :*
Vlaanderen, Brabant, Luik.

D. DE LATE MIDDELEEUWEN (14^e-15^e eeuw)

1. De Honderdjarige Oorlog.
2. De centralisatie van de macht : in Frankrijk (Lodewijk XI),
in Engeland.
3. De Hertogen van Boergondië : eenmaking van de Nederlanden.
4. Verval van de keizerlijke macht.
5. Het Byzantijnse Rijk en de val van Constantinopel.
6. Verzwakking van de pauselijke macht :
Verblijf te Avignon ;
Het Westerse Schisma.
7. De beschaving in de Middeleeuwen.
Kenmerken van de Romaanse en de Gotische kunst (met voor-
beelden uit het lokale milieu).
De stad : centrum van cultuur.

III. De Moderne Tijd

(15^e eeuw - 1648)

DE GROEI VAN EEN NIEUWE WERELD

1. Technische uitvindingen en grote ontdekkingen.
2. Renaissance en humanisme.
In Italië;
Buiten Italië, voornamelijk in de Nederlanden.
3. De godsdienstige crisis.
De protestantse hervorming : Luther, Calvijn, Hendrik VIII.
De katholieke hervorming : het Concilie van Trente,
de nieuwe kloosterorden.
4. Strijd tussen Habsburg en Valois.
5. De Godsdienstoorlogen en hun beslechting :
in Duitsland : Vrede van Augsburg ;
in Frankrijk : Edict van Nantes.
6. De Nederlanden en het prinsbisdom Luik.
7. Engeland onder de Tudors en de eerste Stuarts.
8. Opkomst van Frankrijk.
Herstel van het koninklijk gezag :
Hendrik IV en Sully ;
Lodewijk XIII en Richelieu.
Minderjarigheid van Lodewijk XIV en Mazarin.
9. De Dertigjarige Oorlog en de Vrede van Westfalen.

WISKUNDE

3 lestijden per week

I. REKENKUNDE

1. De natuurlijke getallen.
 - a) Telling.
 - b) Studie van de 4 hoofdbewerkingen en machten.
De eigenschappen van sommen, verschillen, produkten worden op concrete wijze ontdekt en gewettigd.
De regel wordt eruit afgeleid en toegepast op talrijke oefeningen in het hoofdrekenen.
Machten : begrip.
 - c) Deelbaarheid
Kenmerken van deelbaarheid door 2 en 5 ; 4 en 25 ;
8 en 125 ; 3 ; 9 ; 11.
Negenproef
Delers, gemene delers, g. g. d.
Veelvouden, gemene veelvouden, k. g. v.
Priemgetal, onderling ondeelbare getallen, ontbinding in priemfactoren, opzoeken van g. g. d. en k. g. v.

2. De gebroken getallen.
Definities, vergelijken van 2 breuken, bewerkingen.
3. Berekeningen uit de praktijk.
Vraagstukken met betrekking tot het dagelijks leven : de naaister, de winkeljuffrouw, de breister, de huishoudster, handwerken, keuken, was, strijk en schoonmaak, het huisgezin, de voeding, kinderverzorging, feestjes in het gezin.
Kortingen op het gewicht en op de prijs der koopwaren.
4. Metriek stelsel en Vormleer.
Lengtematen.
Oppervlaktematen of vlaktematen ; berekenen van oppervlakten (vierkant, rechthoek, driehoek, parallellogram, ruit, trapezium, cirkel).
Gewichten, inhoudsmaten, munten, ruimtematen.

II. INTUÏTIEVE MEETKUNDE

De theorie moet gevolgd worden door oefeningen van alle slag. Dit als basis voor het patroontekenen.

Lichamen, oppervlakten, lijnen en punten.

Rechte, halve rechte, lijnstuk.

Lijnstuk : gelijke lijnstukken, som en verschil, produkt en quotiënt, maatgetal, tekenen op schaal, midden van een lijnstuk.

Hoeken : definitie, aanduiding, soorten van hoeken, gelijke hoeken, constructie van gelijke hoeken.

Aanliggende hoeken. Nevenhoeken. Overstaande hoeken. Som en verschil van hoeken. Vergelijken van hoeken. Vermenigvuldigen met of delen door een geheel getal. Een hoek middendoor delen. Rechte hoeken. Maatgetal van een hoek. De gradenboog. Scherpe en stompe hoeken. Complementaire en supplementaire hoeken. Tal van oefeningen.

Loodlijnen, evenwijdige rechten : onderlinge stand van twee rechten. Hoeken erdoor gevormd. Teken en van loodlijnen. Afstand van een punt tot een rechte. Middelloodlijn van een lijnstuk. Gemeenschappelijke snijlijn van twee rechten. Belangrijke toepassing. Evenwijdige rechten tekenen. Afstand van twee evenwijdige rechten.

BIOLOGIE

A. Dierkunde

1. Inleiding : Algemene oriëntatie in het dierenrijk.
2. Morfologische studie van de zoogdieren, uitgaande van een type : het konijn, het biggetje of de rat. Uitwendige kenmerken (haar, huid, klauwen enz.). Dissectie van een klein zoogdier, b.v. een konijn, een biggetje, een muis.
Algemene anatomie : de organen in situ waarnemen. Studie van de verschillende stelsels : spijsverteringsstelsel, bloedsomloop, ademhalingsstelsel.
Studie van enkele zoogdieren, die sterk van elkaar verschillen, in verband met hun levenswijze, b.v. de zeehond, de vleermuis, de kangoeroe.
3. De vogels. Studie van een vogeltype : de duif of de kip.
Uitwendige kenmerken : aanpassing aan het vliegen.
Dissectie. Studie van de verschillende stelsels.
Hoofdkenmerken van de vogels, vergeleken met de hoofdkenmerken van de zoogdieren.
4. Bondige beschrijving van een kruipdier, van een tweeslachtige, van een vis.
Algemene kenmerken van de gewervelde dieren.
5. Bondige studie van een insect, een schaaldier, een weekdier, een worm, een zeester.
6. Enkele begrippen over eencelligen.

B. Plantkunde

1. Ontleding van een plant.
Waarneming van de verschillende delen van een plant, b.v. op het herderstasje.
2. Vormleer van de plant.
Bondige studie van zaad, stengel, wortel, blad, bloem.
3. Beknopte studie van enkele bloemdragende planten en bomen.
Lelieachtigen : tulp.
Narcisachtigen : sneeuwkllokje.
Lisachtigen : iris.
Roosachtigen : kers, pruim, peer.
Kruisbloemigen : violier.
Vlinderbloemigen : gouden regen.

I. Algemene begrippen

1. Oriënteren. Uitgaan van de school.
2. De kaart. Plan van de stad waar de school gevestigd is, schaal enz.
3. Plaatsbepaling, op aarde : breedte, lengte, gradennet.
4. Reliëf : a) Reliëftypes ;
b) Voorstelling van het reliëf, hoogtelijnen en kleuren.
5. Soorten gesteenten ; structuur van de lagen.
6. Klimaat.

Begrippen over : verwerking, erosie, waterlopen, kustvormen, werking van de wind, stilstaande wateren, spontane vegetatie kunnen zonder bezwaar naar de studie van de verschillende streken worden verplaatst.

Begrippen over de stad en het dorp worden het best gezien ter gelegenheid van de studie van de geografische streek waarin de school zich bevindt.

II. Studie van de geografische streken van België

De aardrijkskundige streken worden beschouwd als een geheel van natuurlijke en menselijke elementen in onderlinge samenwerking.

Men begint met de studie van de eigen streek. Hierbij aansluitend neemt men de eigen stad en men behandelt :

de aardrijkskundige ligging van de stad ;

de stedelijke bevolkingsdichtheid ;

de stadskern, de wijken, de groei ;

de functie van de stad : verbruiksmarkt, verkeersknooppunt, vervoermiddelen, de nijverheid, de openbare diensten, de administratie.

Men neemt ook het best gekende dorp en men bestudeert :

de vorm (verspreiding, concentratie) ;

de ligging ;

de woningen (bouwstoffen, plan) ;

de levenswijze (veeteelt, akkerbouw, de veldvormen, open en gesloten akkers).

Geografische streken

1. De Kuststreek : strand, duinen, polders ; met de studie van de werking van de wind en de zee. Plaatselijke kenmerken van het klimaat.

2. Binnen-Vlaanderen, met de studie van de vlaktestromen, bevaarheid en kanalisatie.
3. De Kempen : met de studie van de natuurlijke plantengroei, stilstaande wateren. Plaatselijke kenmerken van het klimaat.
4. De Leemplateaus met hun valleivormen.
5. De grote Assen : Antwerpen-Brussel en Hene-Samber-Maas.
6. De Condroz met Fagne-Famenne en studie van de reliëfvormen in kalksteen en de valleivormen.
7. Het Land van Herve.
8. De Ardennen : valleivormen, stortbeek, V-vormige valleien ; plaatselijke kenmerken van het klimaat ; veen en plantengroei.
9. Belgisch-Lotharingen.

III. Synthèse : Algemene aspecten van België

1. Reliëf, hydrografie.
2. Klimaat.
3. Bevolking en bevolkingsbeweging.
4. Landbouw.
5. Mijnbouw en nijverheid.
6. Verkeerswegen, handel ; België in wereldverband.

MUZIKALE OPVOEDING

1 lestijd per week

1. Gregoriaans

Toni communes.

Kyrie XVIII, 4 (1) Gloria XV, 4 ; Sanctus en Agnus Dei XVIII ; Credo I, 4.

Ave Verum, 6 ; Adoro Te, 5 ; Salve Regina, 5 ; Regina caeli, 6 ; Sacerdos et Pontifex, 1 ; Veni creator Spiritus, 8.

2. Liedereren

Volksliederen ; nieuwere liederen van bekende toondichters ; canons.

3. Notenleer

Notentekens in sol sleutel, notenbenamingen.

Notenwaarden, betrekkelijke waarden (niet verder dan de zestiende).

(1) Het Arabische cijfer duidt de modus aan.

Rusttekens : waardeverhouding met de notenfiguren (id.).

Waarde van de punt.

Maten en maataanduidingen : de meest voorkomende enkelvoudige en samengestelde maatsoorten : $2/4$, $6/8$, $3/4$, $3/8$, $4/4$. Maatslaan.

Koppelteken en verbindingsteken.

Grote tertsladder. Bijzonderste toonafstanden : benaming.

Wijzigingstekens en herstellingstekens.

Aanduidingen voor de dynamiek (nuances) en agogiek (tempo) : tekens met hun benaming. Herhalingstekens en orgelpunt.

TEKENEN

2 lestijden per week

Voorafgaande opmerking. De lerares zal de stof der drie jaren indelen naar gelang de bekwaamheid en de interesse die de leerlingen tonen. De eigen thuis als interessecentrum beschouwend, kan zij als onderwerpen b.v. de kinderkamer, het tuintje, de slaapkamer, de keuken, de huiskamer of iets dergelijks kiezen.

In dat kader kunnen dan hun plaats krijgen :

— natuurtekenen : werktuigen, meubels, siervoorwerpen ;

— siertekeningen ;

— verbeeldingstekeningen : interpretatie, vrije samenstellingen, vrije schepping, kleurtekenen.

1. Natuurtekenen

a) Voorwerpen en vormen die afgeleid zijn van geometrische lichamen, wat gelegenheid geeft tot het toepassen van waarnemingsperspectief.

b) Flora en fauna (in verband met de lessen in de natuurwetenschappen).

Snelle schetsen en geschaduwde tekeningen, als uitgangspunt voor stileringen en versieringsmotieven.

c) Levende modellen : rechtstaand of zittend voor eerste en tweede, en in beweging voor het derde jaar (ter ontwikkeling der grafische sensibiliteit).

2. Kleurtekenen

Het leren gebruiken van kleur zal het voorwerp uitmaken van systematische lessen :

het onderscheiden van verfijnde tonaliteiten tegenover vulgaire kleuren ;

idem van koude tegenover warme kleuren ;
idem van kleuren die bepaalde gevoelens of stemmingen opwekken : licht, zwaar ; vrolijk, teneerdrakkend... ;
idem van kleuren die bepaalde stoffelijke of tastgewartwordingen oproepen : fluweelig, zijdeachtig... ;
idem van zachte symfonieën ;
harmonische samenklank tegenover sterk-kleurige contrastwerking.

3. Technieken

De verschillende technieken van tekenen en lettertekenen worden aangeleerd : o.a. antiqua-letter, initialen, schilden, monogrammen, fantasieletters.

HUISHOUDKUNDE

2 lestijden per week

Voorafgaande opmerking. Het leerplan wordt rationeel over de drie jaren verdeeld. In elk jaar wisselen praktijk en theorielessen af ; men zal nochtans meer tijd besteden aan de praktijklessen.

1. Voedingsleer

*Rol van de voeding, samenstelling.
*Voedende waarde, verteerbaarheid, eetlustopwekkend-zijn van de spijzen.
Voornaamste typen van spijzen.
Dranken.
Bewaring van spijzen.
Aanpassing van menu's volgens budget.
Rationeel opstellen van menu's volgens de tijdstippen van het jaar, vooral voor het aankopen van groenten en fruit.

2. Hygiëne en Kinderhygiëne

Algemene hygiëne : lucht, bodem, licht, woning enz.
Hygiëne van het individu : kleding, gezondheidszorgen.
Eerste hulp bij ongevallen.
Medico-sociale instellingen.
Kinderhygiëne :
Lichaamsbouw van de zuigeling.
Toebehoorten : wieg of bedje, badkuipje, kindertoilet.
Kleding : o.a. methode om luier aan te doen.
Voeding : borstvoeding, kunstmatige en gemengde voeding, spenen.

3. Koken

Bereiding van :

soepen ;

aardappelen ;

pannekoeken en enkele eenvoudige nagerechten ;

groenten, enkele sausen ;

vlees, vis, eieren ;

tussengerechten en nagerechten.

In de eerste beperkt men zich tot de eenvoudige bereidingswijze.

In de tweede en derde zal men ernaar streven een volledig menu uit te werken in één kookles.

Eveneens zal men verschillende bereidingswijzen aanleren van soep, aardappelen enz.

Enkele manieren van tafelschikken : gewone en feesttafel.

Vouwen van servetten.

4. Huishoudkundige Technologie en Schoonmaak

Technologie

*Sponzen, borstels, zeemvellen, dwijlen, emmers, stofzuigers.

*Soorten glas, hout, tegels.

Koper, ijzer, zink, tin, nieuw zilver, lood, aluminium.

Edele metalen, marmer.

Praktijk

Afstoffen en dweilen, onderhoud van vaatwerk.

Schuren, grote schoonmaak van het huis.

Onderhoud en schikking van de woonkamer.

Onderhoud van metalen en edele metalen.

Vorming van de smaak bij het schikken van het interieur : praktisch inrichten van keuken, kinderkamer, living, slaapkamer, hall, trap enz.

Bloemen en kamerplanten.

5. Wassen en Ontvlecken

Theorie bij het wassen

*Wasgerief en benodigdheden.

Methode om te werken met de bestaande modellen van wasmachines en wringers.

Praktijk

Wassen van plat witgoed, niet gesteven en allerlei wit linnen.

Wassen van gekleurd linnen.

Wassen van gekleurd en wit linnen.

Wassen van witte wollen kledingstukken, dassen, wollen dekens.
Wassen van zijde en nylon.

Ontvleken van roestvlekken in wit linnen, van fruitvlekken op tafelkleed, van bloedvlekken, van vetvlekken, van wasvlekken.

6. Strijken

*Strijken van handdoeken, zakdoeken, servetten, lakens, tafellakens, kleine voorschoten.

Kussenslopen, interlock, slaapkleren en piama's, eenvoudige gordijnen.

Theorie en praktijk van het strijken van fantasiehemd en ceremoniehemd voor heren; slappe en gesteven boorden; gordijnen in voile; kantwerk; zomerjurken en zomerblouses.

7. Verstellen

*Stukken inzetten met 1, 2 en 4 hoeken in effen stof.

Stukken inzetten met 1, 2 en 4 hoeken in gestreept en geruit katoen.

Ronde stukken in effen en in geruite stof. Toepassing op heren- en dameskleding.

Stoppen van gebreide en nylonkousen, ophalen van ladders.

Verstellen van verschillende aard, interlock.

Mazen (rechts en averechts) versterken en toemazen.

N. B. Wat met een * op het leerplan aangetekend staat, zal in de eerste worden geleerd.

VROUWELIJKE HANDWERKEN

5 lestijden per week

1. Technische oefeningen (met de hand).

Gewone steken: voorsteek, stiksteek, doorlitssteek, driegsteek, flanelsteek.

Fantasiesteken: kettingsteek, incrusteersteek (enkel en dubbel);

klare steek: afwerken van hoek met zoomladder, gesplitste en gebundelde ladder;

borduursteek, festonsteek, cordonnetsteek, steelsteek.

Naden: enkele naad, platte naad, Franse naad, Engelse naad.

Zomen: gewone rechte zoom (linnengoed);

gestikte zoom (aanleren van gebruik van naaimachine).

Aanbrengen van kant: met borduursteek, met incrustatie, met overhandse steek.

- Linnenknoopsgat (afgewerkt met trensjes).
2. Patroontekenen
Kinderhemdje, onderjurk, hemd : empirehemd en prinsesmodel, fantasieschort.
 3. Kniplessen
 4. Te vervaardigen stukken
Theekleedje met afwerking naar keuze (toepassing op aangeleerde steken), kinderhemdje, fantasieschort voor kind of meisje.
 5. Breiwerk.

LICHAMELIJKE OPVOEDING

2 lestijden per week

N. B. Er wordt geen afzonderlijk leerplan per klas voorgeschreven. Onderstaand leerplan dient voor alle klassen (1).

I. Gymnastiek

1. *Vormende oefeningen van analytische aard.*
 - a. Orde- en tuchtoefeningen.
 - b. Functionele aanwakkeringsoefeningen :
 - marcheren en lopen,
 - aanwakkeringsspele,
 - huppelen.
 - c. Lenigmakende oefeningen :
 - onderste ledematen,
 - bovenste ledematen,
 - hals en nek,
 - romp.
 - d. Oefeningen voor de ontwikkeling van :
 - de gewrichten,
 - de spieren.
 - e. Oefeningen voor de ontwikkeling van het neuro-musculaire systeem (coördinatie en behendigheid).
 - f. Eventueel : oefeningen tot verbetering van thorax en ruggegraat.
 - g. Oefeningen met kalmerende invloed op de ademhaling, de bloedsomloop, het zenuwstelsel, de spieren.

(1) Dit leerplan is vanzelfsprekend geen lesplan, doch slechts een repertorium van de middelen waarover de leraar beschikt om met fysieke oefeningen bij te dragen tot de volledige ontwikkeling van de persoonlijkheid. Het is dus niet nodig een onderscheid te maken voor de twee graden.

2. *Toepassingsoefeningen, bijdragend tot de ontwikkeling van de fysieke en karakteriële eigenschappen.*
 - a. Evenwicht.
 - b. Steun en hang.
 - c. Sprongen.
 - d. Behendigheidsoefeningen.
3. *Toepassingsoefeningen.*
 - a. Klimmen.
 - b. Heffen en dragen.
 - c. Springen.
 - d. Hindernissen nemen.

II. Spelen en inwijding in de sport

1. *Opvoedende en ontspannende spelen :*
 - a. *Loopspeleu :*
 - achtervolging,
 - aflossingen per ploeg.
 - b. *Behendigheidspelen :*
 - werpen en ontwijken,
 - werpen en opvangen.
 - c. *Krachtspeleu :*
 - trekken en duwen,
 - worstelen,
 - heffen en dragen.
2. *Inwijding in de sport (1) :*
Reglementen, techniek, taktiek.
 - a. *Grote ploegspelen :*
 - net- en volley-ball,
 - basket-ball,
 - hand-ball,
 - voetbal.
 - b. *Atletiek :*
 - sprongen,
 - werpproeven,
 - lopen.
 - c. *Zwemmen :*
 - duiken,
 - zwemwijzen,
 - redden.

(1) Streng aangepast aan de inherente mogelijkheden van elke groeiperiode.

III. Sport (1)

Competitie en performaties.

(Zelfde termen als onder « Inwijding in de sport ».)

IV. Onderrichtingen en inlichtingen (2)

Bij voorbeeld :

1. *Anatomie en fysiologie* :
 - goede en slechte houding,
 - rol en belang van de spieren,
 - belang van goede ademhaling.
2. *Lichamelijke Opvoeding* :
 - doelstellingen van de lichamelijke opvoeding,
 - het menselijk lichaam en het christendom,
 - middelen van de lichamelijke opvoeding.
3. *Hygiëne, gezondheid en levenswijze* :
 - betrekkelijk belang van de gezondheid,
 - dagelijkse individuele gymnastiek,
 - water, lucht, voeding, oefening, rust.
4. *Sport* :
 - actueel belang,
 - wetten van de systematische training,
 - de Olympische Spelen.

(1) Naar gelang van de materiële mogelijkheden.

(2) Aan de leerlingen mee te delen, tijdens of buiten de praktische lessen, naar gelang van de mogelijkheden.

T W E E D E

GODSDIENST

2 lestijden per week

De Middelen ter Zaligheid

Catechismus : 26^e tot 35^e les.

Leer : Inleiding : verband met de leerstof van het vorige jaar. De middelen ter zaligheid : het gebed, de H. Mis, de Sacramenten.

Gewijde Geschiedenis : het Oude Testament : Gods Voorzienigheid, het Messianisme.

Liturgie : de Mis, de Sacramenten, de Sacramentaliën.

NEDERLANDS

5 lestijden per week

I. Spreken en Dictie

1. *Praktische uitspraakleer en dictie*

Verdere inoefening van het enkelvoudig vocalisme ; meer aandacht voor de bijzondere gevallen, zoals de uitgang -isch ; de gewone gevallen van verdoffing (b.v. akelig, doctor, koninklijk). De tweeklanken ; het consonantisme (de ng, de h, de g ...).

2. *Spreekoefeningen en conversatie*

In de allereerste plaats zal de leraar eisen, dat de leerlingen duidelijk, verstaanbaar, in goed gevormde zinnen antwoorden.

Zoals voor de zesde. Iets hogere eisen.

3. *Luidop lezen*

De fijnere schakeringen van ritme en intonatie kunnen nu een beurt krijgen. Er worde ook gezorgd voor echt contact met het luisterend publiek. (Met de ogen de te lezen tekst vóór zijn, zodat men het publiek kan bekijken.)

4. *Voordragen*

N. B. Audio-visuele middelen kunnen veel dienst bewijzen, maar het voorbeeld van de leraar blijft het allerbelangrijkste.

De gradatie van deze oefening vloeit vanzelf voort uit de moeilijker weer te geven stukken. Alles moet echter nog voorgedaan worden, en de teksten moeten vooraf worden verklaard. Eigen interpretatie komt nog niet aan de beurt.

II. Lezen en Lectuur

1. *Stillezen*

Zie boven, bij de zesde.

Hier kunnen de teksten geleidelijk iets langer worden; de controlevragen mogen, naast het logisch begrijpen, ook enigermate de stilistische uitdrukking betreffen.

2. *Luisterlezen*

Zie boven, bij de zesde.

Vooraf beoordeling van de inhoud.

3. *Cursorisch lezen*

Zie boven, bij de zesde.

4. *Huislectuur*

Zeer aanbevolen.

III. Stellen

1. *Stel oefeningen*

Zoals voor de zesde. Bovendien:

a) Geleide oefening in eenvoudige natuurbeschrijving (aan de hand van voorbeelden);

b) Systematische oefening in het briefschrijven (indeling, beleefdheidsvormen, inhoud, schikking).

2. *Opstel*

a) Zoals voor de zesde. De beschrijving mag hier iets meer worden beklemtoond; vertellen blijft echter nog het voornaamste.

b) De gewone brieven: persoonlijke brieven, beleefdheidsbrieven.

IV. Spraakkunst

1. *Spelling* (door dictees in te oefenen)

Spelling van de moeilijker Nederlandse woorden en van de zeer gewone vreemde woorden en bastaardwoorden; verdubbeling van de slotmedeklinker; alle leestekens.

2. *Woordleer* (door toepassingsoefeningen in te prenten)

Alle woordsoorten, doch grondiger dan in de zesde; vooral de voornaamwoordelijke bijwoorden, de flexie van de adjectieven, de trappen van vergelijking. Van het werkwoord: de verschillende soorten, de wijzen, de functie van de infinitief...

3. *Zinsleer* (door ontledingsoefeningen in te prenten)

Herhaling van de enkelvoudige zin. Uitbreiding: bijstelling, voorzetselvoorwerp, bepaling van gesteldheid.

Een eerste behandeling van de samengestelde zin; nevenschikkend en onderschikkend zinsverband.

V. Studie van Taalschat en Stijl

1. *Zuivering van de taalschat en bestrijding van de dialectische afwijkingen en de barbarismen*

Strikt voortbouwen op de zesde, om het geleverde werk niet nutteloos te maken. De correctie uitbreiden tot de meest voorkomende barbarismen en grove (lokale) dialectische afwijkingen.

Beperkt, maar systematisch te werk gaan.

2. *Taalschat*

Uitbreiding van de woordvoorraad tot het domein van landbouw, handel, nijverheid, ambachten. De gewone technische termen daarentrent, alsook enkele zegswijzen en spreekwoorden in hetzelfde verband. Bijzondere aandacht besteden, apart of vooral occasioneel, aan het juiste, tekenende of schilderachtige woord aangaande kleur, vorm, beweging en geluid.

3. *Stijl*

Zoals voor de zesde. Ook hier niet vaak buiten een levende context gaan, noch vervallen in het ongewone. Er is gewoon materiaal te over.

VI. Verklaring en letterkundige Interpretatie van Teksten

Keuze zoals voor de zesde. Weinig bio- of bibliografische bijzonderheden.

Voorafgaande opmerking. Om de onontbeerlijke continuïteit te bekomen moet de methode — toch zeker in het begin van dit leerjaar — nauw aansluiten bij de methode van de zesde. De leraar dient ook nauwkeurig te weten welk actief vocabulaire, welke uitdrukkingen en welke taalautomatismen in de zesde werden geassimileerd. Het scheppen van de onmisbare automatismen blijft hoofddoel, om de grondslagen te leggen waarop kan worden voortgebouwd. Bij het verklaren van de spraakkundige regels wordt zo mogelijk beroep gedaan op het Frans.

I. Woordenschat, Leesteksten en Conversatieoefeningen

Zie zesde.

De woordenschat van vorig jaar wordt herhaald en aan de hand van boeiende, afwisselende en geschikte teksten verder uitgebreid. Er dient bijzondere aandacht gewijd aan de meest voorkomende woorden, idiotismen en wendingen uit de gewone en dagelijkse omgangstaal (*basiswoordenschat*).

Conversatieoefeningen.

Lectuur en eenvoudige verklaring van drie korte verhalen (eventueel letterkundige verhalen) en van drie gedichten.

Het memoriseren en voordragen van enkele teksten (proza of poëzie) wordt ten zeerste aanbevolen.

De cursorische lectuur van een langere tekst is niet verplicht, maar wordt aangeraden, om de leerlingen te initiëren in de persoonlijke huislectuur.

II. Uitspraakoefeningen

Zie zesde. Steeds groot belang hechten aan de correcte en zuivere uitspraak, aan de juiste beklemtoning en intonatie.

III. Spraakkunst

De spraakkunst sluit steeds aan bij teksten en conversatieoefeningen (zie zesde), maar er wordt meer belang gehecht aan een systematisch overzicht, d.w.z. : te gepasten tijde (b.v. bij herhalingen) worden geordende syntheses gegeven.

Concentrische methode, d.w.z. de grammaticale leerstof van de vorige klas wordt ten minste mondeling herhaald (zie zesde) en bij die bekende stof sluiten de nieuwe regels aan.

Lidwoord (article) : gebruik der verschillende lidwoorden. Weglating van het lidwoord : contact (1).

Zelfstandig naamwoord (nom) : meervoud en vrouwelijk : enkele veelgebruikte uitzonderingen.

Bijvoeglijk naamwoord (adjectif qualificatif) : meervoud en vrouwelijk : enkele veelgebruikte uitzonderingen. Gebruik van de vormen bel, nouvel enz. Plaats van het adjectief : contact. Trappen van vergelijking : vormen.

Bijvoeglijk naamwoord (adjectif) :

- bezittelijk (adjectif possessif) : herhaling ;
- aanwijzend (adjectif démonstratif) : herhaling ;
- vragend (adjectif interrogatif) : herhaling ;
- onbepaald (adjectif indéfini) : groter aantal veelgebruikte vormen. Tout : contact.

Telwoord (adjectif numéral) : vingt, cent, mille ; million (nom). Data en jaartallen. Demi. Enige breuken.

Zelfstandig voornaamwoord (pronom) :

— persoonlijk (pronom personnel) : plaats van één persoonlijk voornaamwoord als voorwerp, van « en, y ». Beklemtoonde vormen : contact.

— bezittelijk (pronom possessif) en aanwijzend (pronom démonstratif) : vormen en elementair gebruik.

— betrekkelijk (pronom relatif) en vragend (pronom interrogatif) : enkelvoudige vormen en gebruik.

— onbepaald (pronom indéfini) : groter aantal veelgebruikte vormen. Tout : contact.

Werkwoord (verbe) : vervoeging van avoir, être, van de regelmatige en van de meest gebruikte onregelmatige werkwoorden, van de reflexieve werkwoorden, in alle wijzen en tijden (subjonctif : slechts présent en passé), actief en passief. Vervoeging van de voornaamste werkwoorden op -er met spellingmoeilijkheden. Hoofdtijden en afgeleide tijden.

Gebruik van de imparfait, de passé simple en de subjonctif : contact.

De drie hoofdregels van de overeenkomst van het voltooid deelwoord (participe passé). Overeenkomst van het onvoltooid deelwoord (participe présent) bijvoeglijk gebruikt : contact.

(1) Met deze term wordt bedoeld : het essentiële van dit punt uit de leerstof dient op praktische wijze te worden behandeld, hoewel formulering en kennis van regels facultatief is.

Bijwoord (adverbe) : vorming ; trappen van vergelijking.

Voorzetsel (préposition) : idiotismen met voorzetsel.

Voegwoord (conjonction) : de meest gebruikte voegwoorden ; si conditionnel met o.m. de imparfait.

Zinsleer : regels van de plaats van het onderwerp in de vragende, de uitroepende zin en in de bijzin. Plaats van het onderwerp in de zin die met een vragend woord begint : contact. Enkele eenvoudige ontleding (functies en woordsoorten).

IV. Oefeningen en huistaken

Zie zesde. Behalve de grammaticale oefeningen komt hier vooral in aanmerking het schriftelijk navertellen van een verhaal (gelezen, gehoord of gezien). Het maken van enkele (vier à vijf) eenvoudige en met zorg voorbereide steloefeningen (b.v. een kort verhaal, een brief) verdient aanbeveling.

Bij voorkeur worden de présent en de passé composé bij de opstellen gebruikt.

GESCHIEDENIS

2 lestijden per week

I. ENKELVOUDIGE CYCLUS

ROME

Inleiding

Ligging van Italië en Rome.

Bevolking van Italië : Italioten, Etrusken, Grieken.

Opmerking. De geschiedenis van Rome kan worden behandeld van het standpunt van de drie opeenvolgende politieke regimes of volgens de ontwikkeling van de macht en van de beschaving van Rome. De aangegeven indeling is niet bindend voor de leraar.

I. De Koningen

Legenden en vaststaande feiten.

De Etruskische overheersing en haar invloed.

Politieke, sociale en godsdienstige organisatie in de zesde eeuw.

II. Vijf eeuwen Romeinse Republiek

(509 - 31 v. C.)

A. DE JONGE REPUBLIEK

1. De omwenteling van 509 ; haar gevolgen.
2. De eerste republikeinse instellingen.
3. Rome verovert Centraal-Italië ; de Gallische inval.
4. De strijd in Rome om de gelijkheid ; zijn gevolgen.

B. DE EENMAKING VAN ITALIË

1. Verdere Romeinse veroveringen. Politieke en militaire organisatie van de staat.
2. De instellingen : macht en taak van de magistraten, van de senaat, van de volksvergaderingen.

C. VEROVERING VAN HET MIDDELLANDSE-ZEEGEBIED

1. Verovering van het westelijk gebied.
De Punische oorlogen.
2. Verovering van het oostelijk gebied.
3. Organisatie van de veroverde landen : de provincies.
4. Gevolgen van de veroveringen.

D. VERVAL VAN DE REPUBLIEK

1. Hervormingspogingen van Cato en van de Gracchen.
2. De Opmars naar de militaire dictatuur.
Marius en het beroepsleger ; hij steunt op het volk.
Sulla, dictator dank zij de aristocratie.
Pompeius : voortzetting van Sullas politiek.
3. Caesar dingt naar de macht.
Eerste driemanschap.
De Gallische oorlog.
Caesar alleenheerser. Zijn democratische hervorming. Zijn dood.
4. Octavianus.
Tweede driemanschap.
Octavianus alleenheerser na de overwinning op Antonius bij Actium.
5. Rome, hoofdstad van de wereld.
Wat de provincies aanbrengen.
Godsdienst en beschaving.

III. Vijf eeuwen Romeins Keizerrijk

(31 v. C. - 476 na C.)

A. DE TRIOMF VAN ROME EN VAN HET KEIZERRIJK

1. *De Regering van Augustus*
Het principaat. Medewerkers van Augustus.
De « Pax Romana ».
Economische, sociale, godsdienstige en zedelijke herstel-pogingen.
Letteren en kunst : de « Eeuw van Augustus ».
2. *De eerste Dynastieën*
De Julisch-Claudische dynastie en de Flaviërs.
De Gouden Eeuw van de Antonijnen.
Romanisering van de provincies.
Rome en de hellenistische cultuur.
Ontstaan en verbreiding van het christendom ; vervolgingen.

B. CRISIS IN HET KEIZERRIJK

1. De tyrannie van de Severi.
2. De grote crisis (midden 3^e eeuw).
3. Heropleving onder de Illyrische keizers : Aurelianus en Diocletianus.

C. VERVAL VAN HET KEIZERRIJK

1. *Het Keizerrijk wordt oosters*
Economische en sociale ontwikkeling.
De politiek van Constantijn en Theodosius.
2. *Nieuwe godsdiensten*
Mysteriecultussen.
Het christendom.
De Constantijnse vrede.
Groei en organisatie van de Kerk.
Christelijke kunst en letterkunde.
Invloed op de beschaving.
3. *Val van het Westromeinse rijk*
Algemeen Besluit. De erfenis van Rome overgedragen op het Westen.

II. DUBBELE CYCLUS

VAN DE VREDE VAN WESTFALEN TOT HEDEN DE MODERNE TIJD (Vervolg)

I. Van de Vrede van Westfalen tot de Franse Revolutie

A. DE ABSOLUTE MONARCHIE IN FRANKRIJK

1. *Het koninklijk absolutisme*
De regering van Lodewijk XIV.
2. *Frans overwicht in Europa*
De oorlogen van Lodewijk XIV.
De Spaanse Successie en het Verdrag van Utrecht.
Gevolgen voor de Nederlanden.
3. *De cultuur in de « Eeuw van Lodewijk XIV »*

B. DE CONSTITUTIONELE MONARCHIE IN ENGELAND

Cromwell en de republiek.
Herstel van de Stuarts.
« The Glorious Revolution » en het Parlement.

C. EUROPA TIJDENS DE 18^e EEUW

1. *Europese Mogendheden*
Europa bij de aanvang van de 18^e eeuw.
Frankrijk van de dood van Lodewijk XIV tot Lodewijk XVI.

- Groot-Brittannië en het parlement.
 Centraal en West-Europa : verlicht despotisme.
 De Nederlanden en het prinsbisdom Luik.
2. *Internationale verhoudingen*
 Rivaliteit van de grote mogendheden in Europa en daarbuiten.
 De Verenigde Staten van Amerika los van Groot-Brittannië.
 3. *Verval van het Ancien Régime*

II. Nieuwste Geschiedenis

A. DE FRANSE REVOLUTIE EN HET KEIZERRIJK (1789-1815)

1. Vernietiging van het Ancien Régime.
 Verklaring van de Rechten van de Mens.
2. Conventie en Directoire.
3. Napoleon : consulaat en keizerrijk.
 Binnenlandse en buitenlandse politiek.
4. België tijdens de Franse overheersing.

B. VAN HET CONGRES VAN WENEN TOT DE EERSTE WERELDOORLOG (1815-1914)

1. Het Congres van Wenen en de Allianties.
2. Het liberalisme in Frankrijk en in Engeland.
3. Duitse en Italiaanse eenmaking.
4. Rusland en de Oosterse Kwestie.
5. De koloniale rijken.
6. De U.S.A. en Japan.
7. Triple Alliance en Triple Entente.
8. België.
 De Omwenteling van 1830.
 De grondwet.
 De grote binnenlandse problemen.
 Leopold II en Congo.
9. De economische ontwikkeling en haar gevolgen.
10. De Kerk en de sociale kwestie.

C. VAN DE EERSTE WERELDOORLOG TOT HEDEN

1. De Eerste Wereldoorlog :
 Oorzaken en verloop ;
 België en de oorlog.
2. De Vrede van Versailles ; de Volkenbond.
3. De moderne techniek en haar invloed.
4. De democratische staten tussen de twee Wereldoorlogen.
 Frankrijk, Engeland, België, U.S.A.

5. De autoritaire regimes.
De Russische revolutie ; de U.S.S.R. en het wereldcommunisme.
Fascistisch Italië.
Nazistisch Duitsland.
6. De Tweede Wereldoorlog.
7. Op zoek naar de vrede.
De U.N.O.
Europa tussen twee blokken : U.S.A. en U.S.S.R.
8. Overzicht van de binnenlandse geschiedenis van de voornaamste staten en van België (1945 tot heden).

WISKUNDE EN ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN

3 lestijden per week

I. REKENKUNDE

Gelijkheden : definitie, delen, eigenschappen.

Toepassingen :

- a) vervormen van formules ;
- b) de waarde van een letter zoeken.

Verhouding :

- a) van grootheden ;
- b) van getallen : definitie en schrijfwijze, omgekeerde verhouding, eigenschappen van een verhouding, eigenschappen van een reeks gelijke verhoudingen. Allerlei oefeningen en vraagstukken.

Evenredigheden : definitie, schrijf- en leeswijze, vierde, derde en middelevenredige, hoofdeigenschap, gevolgen (veel oefeningen).

Vierkantswortel uit een volkomen kwadraat (oefeningen).

Vraagstukken : evenredige verdeling, interest, mengsels.

II. INTUÏTIEVE MEETKUNDE

Veelhoeken : driehoeken, merkwaardige vierhoeken, regelmatige veelhoeken.

Cirkel : definitie, natekenen van een cirkel in ware grootte en op schaal ; oefeningen.

Cirkelbogen : boog en koorde, congruente bogen, som en verschil van bogen, bogen vermenigvuldigen met of delen door eenzelfde getal. Middelpuntshoeken. Het meten van bogen.

III. HANDELSECONOMIE

Documenten van de binnenlandse handel.

1. Koop en verkoop : factuur, bestelbon, kredietnota.

2. Het vervoer : vrachtbrief, scheepsvrachtbrief.
3. De betaling :
 - a) Rechtstreekse betaling : kwijting, kwijtschrift, ontvangbewijs ;
 - b) Door tussenkomst van bank en post : overschrijving, stortingsbulletin, cheque (bankcheque, postcheque), postmandaat (accreditief).
4. Het krediet.
De wissel.
De promesse of het orderbriefje.

NATUURWETENSCHAPPEN

2 lestijden per week

NATUURKUNDE

Lichtleer

1. Rechthoekige voortplanting van het licht. Schaduwvorming. Donkere kamer. Reëel beeld.
2. Terugkaatsing van het licht. Vlakke spiegel ; virtueel beeld ; symmetrie van beeld en voorwerp.
3. Holle spiegels ; vorming van het beeld (reëel en virtueel).
4. Breking van het licht. Prisma.
5. Dubbelbolle lenzen ; vorming van het beeld (reëel en virtueel).
6. Elementaire bespreking van het oog en van een of ander eenvoudig optisch toestel.
7. Kleurschifting : eenvoudige behandeling.

Warmteleer

1. Invloed van de warmte op vaste, vloeibare en gasvormige lichamen.
2. Meting van de temperatuur ; temperatuurschalen (Celsius en Fahrenheit).
3. Begrip warmtehoeveelheid ; calorie ; soortelijke warmte.
4. Verandering van aggregatietoestand.
5. Warmtetransport.

Mechanica

1. Begrip kracht. Dynamometer. Elementen van een kracht, grafische voorstelling. Praktische eenheden van kracht.
2. Samenstelling van krachten :
 - a) krachten met gelijke richting en zin ;
 - b) krachten met gelijke richting en tegengestelde zin ;
 - c) samenlopende (hoekmakende) krachten.

BIOLOGIE

A. Ontleedkunde van de mens

1. Het geraamte : rol van het geraamte , beschrijving van de beenderen.
2. De spieren.
3. Het zenuwstelsel : de hersenen, de kleine hersenen, het ruggemerg, de zenuwen. De zintuigen.
4. Het spijsverteringsstelsel : beschrijving en werking.
5. De bloedsomloop : samenstelling en rol van het bloed. Het hart en de bloedvaten.
6. Het ademhalingsstelsel : beschrijving en rol van de organen.
7. Het uitscheidingsstelsel.
8. Beknopte begrippen over hygiëne.

B. Plantkunde

1. Voortplantingsstelsel van de plant.
De vrucht : definitie, soorten, verschil tussen ware en schijnvrucht, indeling van de ware vruchten, rol.
Het zaad : definitie, verspreiding.
2. Bijzondere plantkunde.
 - a. Meest gebruikte kamerplanten (te kiezen onder de volgende : pelargonium, begonia, petunia, venushaar, aspidistra, fuchsia, cactus).
 - b. Enkele geneeskrachtige planten.
3. Vergelijkende studie van de meest voorkomende loofbomen.
Vorm, knoppen, bladeren.
4. Milieustudie.
Invloed van het milieu op de bouw : waterplanten en landplanten.
Beschermmingsmiddelen van planten en bomen tegen vraat.
Studie van het milieu : het bos.
Bedektzadigen, naaktzadige en sporendragende planten.

5. Anatomie van de plant.
Begrip : cel, vaatbundels.
6. Fysiologie.
Voornaamste functies van de plant.
Voeding (wortels, bladeren, stikstofvoeding enz.).
Ademhaling.
Groei.
Voortplanting (bestuiving, bevruchting).
7. Overzicht van het plantenrijk.

AARDRIJKSKUNDE

1 lestijd per week

EUROPA

I. Algemene studie van Europa

1. Europa op de wereldkaart : grootte en ligging.
2. Het reliëf : grote reliëfdelen, kusten.
3. Het klimaat en de klimaatgebieden.
4. De waterlopen (in verband met reliëf en klimaat) en de meren.
5. De plantengroei.
6. De bevolking : korte vergelijking met de andere werelddelen, bevolkingsdichtheid, bevolkingsconcentraties, grote steden, vlug overzicht van talen, volkstypes, godsdiensten en staten.
7. Economie : overzicht van landbouw (akkerbouw en veeteelt); mijnbouw, industrie; handel en verkeer met begrip van de havens.
De grote europese gemeenschappen : Benelux, E.G.K.S., Euro-markt, vrije handelszone. (Er een idee van geven.)

II. Studie van de Europese landen

Schema voor ieder land :

1. Situeren van het land in het natuurkundig kader van Europa (ligging, reliëf, klimaat).
2. Bevolking en bevolkingsbeweging.
3. Aardrijkskundige streken, met nadruk op de meest levenskrachtige ervan.
4. Economisch overzicht, met plaats van het land in Europa en in de wereld.

A. DE BUURLANDEN

1. Beneluxpartners : Nederland en Luxemburg.
2. Frankrijk.
3. Groot-Brittannië.
4. Duitsland (West- en Oost-).

B. STUDIE VAN VIER TYPELANDEN

1. Noordelijke landen : Noorwegen of Zweden.
2. Middellandse Zeelanden : Italië of Spanje.
3. Centraal Europa : Tsjechoslovakije, Hongarije of Zwitserland.
4. Het Europese deel van de Sovjet-Unie.

MUZIKALE OPVOEDING

1 lestijd per week

1. Gregoriaans

Kyrie XVI, 3; Sanctus XVI, 2; Agnus Dei XVI, 1.
Sub tuum praesidium, 7; O salutaris, 8; Alma Redemptoris, 5;
Ave Regina caelorum, 6.
Veni S. Spiritus, 1; Vexilla, 1.

2. Lieder

Volksliederen; nieuwere liederen van bekende toondichters;
canons.

3. Notenleer

Toonladders. Herkenning van de meest voorkomende toonaarden (grote, kleine, oude modi) met hun voortekening. Niet verder gaan dan 3 kruisen en 3 mollen.

Maten en maataanduidingen : 2/2, 3/2, 6/4, 9/8.

TEKENEN

2 lestijden per week

Zie leerplan van de eerste, blz. 23.

HUISHOUDKUNDE

4 lestijden per week

Zie leerplan van de eerste, blz. 24.

VROUWELIJKE HANDWERKEN

5 lestijden per week

1. Te vervaardigen stukken
Eenvoudig lingeriekleedje of kruippakje.
Eenvoudige zomerjurk naar maat van de leerling (2 à 3 modellen).
Vrij werk : nachtjapon.
2. Patroontekenen
Patroontekenen van de bovenvermelde kledingstukken, na studie van de steunpatronen.
3. Technische oefeningen
Borduursteek, festonsteek, steelsteek, smocksteek, plumetis;
Engels borduurwerk.
Smock.
Afwerken van halsuitsnijding van kinderkleedje met biaislint.
Afwerken van ballonmouwtje.
Afwerken van sluiting.
4. Haakwerk.

LICHAMELIJKE OPVOEDING

2 lestijden per week

Zie leerplan van de eerste, blz. 27.

DERDE

GODSDIENST

2 lestijden per week

Het Christelijke Leven (Genade en Geboden)

Catechismus : 11^e tot 25^e les.

Leer : Inleiding : verband met de leerstof van de twee vorige jaren.

De genade, de deugden, de zonden, de uitersten van de mens; de tien geboden van God, de vijf geboden van de H. Kerk.

Gewijde Geschiedenis : de Handelingen van de Apostelen.

Liturgie : het kerkelijke jaar : feesteigen van de Heiligen.

NEDERLANDS

5 lestijden per week

I. Spreken en Dictie

1. *Praktische uitspraakleer en dictie*

Inoefenen van de vorige stof. Systematisch de bastaardwoorden en de vreemde woorden bij de oefening betrekken. Op de sandhi letten (geen theoretische behandeling echter).

2. *Spreekoefeningen en conversatie*

Reeds het meer persoonlijke bij de verschillende oefeningen een kans geven, zoals : verslag over lectuur, weergave van indrukken over huis en school (feesten, sport, vakantie, uitstapjes).

De eisen inzake zinsbouw en zuiverheid van dictie hoger stellen.

3. *Luidop lezen*

In de lessen over letterkundige verklaring komen hier moeilijker teksten voor : het expressief lezen stelt dan vanzelf hogere eisen.

4. *Voordragen*

N. B. Audio-visuele middelen kunnen veel dienst bewijzen, maar het voorbeeld van de leraar blijft het allerbelangrijkste.

De gradatie van deze oefening vloeit vanzelf voort uit de moeilijker weer te geven stukken. Alles moet echter nog voorgedaan worden en de teksten moeten vooraf worden verklaard. Eigen interpretatie komt nog niet aan de beurt.

II. Lezen en Lectuur

1. *Stillezen*

Zie boven, bij de zesde.

Hier kunnen de teksten geleidelijk iets langer worden; de controlevragen mogen, naast het logisch begrijpen, ook enigermate de stilistische uitdrukking betreffen.

2. *Luisterlezen*

Zie boven, bij de zesde.

Langere teksten. Ook bespreking van de vorm.

3. *Cursorisch lezen*

Zie boven, bij de zesde.

4. *Huislectuur*

Zeer aanbevolen.

III. Stellen

1. *Steloefeningen* (aansluitend bij de studie van taalschat en stijl)

a) Oefeningen bij de bouw van de zinnen: woord en zinschikking, zinsverbinding. Korte en langere zinnen leren maken (het eerste b.v. in een spannend verhaal, het tweede b.v. in een beschrijving). Liefst aan de hand van voorbeelden.

b) Oefeningen in verband met de zintuiglijke waarneming en tevens met de innerlijke waarneming (reacties van het verstand en het gemoed). B.v. bij het beschrijven van een schilderij of een beeldhouwwerk. Bij voorkeur aan de hand van voorbeelden.

2. *Opstel*

a) Beschrijving en portrettering.

b) Verhalen met sterkere subjectieve inslag of die de verbeelding sterker aanspreken.

c) De minder gewone briefvormen: sollicitatiebrief, gelukwensen, rouwbeklag, verzoekschrift.

IV. Spraakkunst

1. *Spelling* (door dictees in te prenten)

De ongewone en moeilijke gevallen, inzonderheid bij de bastaardwoorden (etage, detail, agressie...).

2. *Woordleer* (door toepassingsoefeningen in te prenten)

De nog gebruikelijke naamvallen en hun betekenis. Occasionele (geen systematische) behandeling van samenstelling en afleiding.

3. *Zinsleer* (door ontledingsoefeningen in te prenten).

Grondige studie van de samengestelde zin.

Beknopte bijzinnen; elliptische, samengetrokken, tussen- en gesprekszinnen.

Woordschikking en plaats van de bijzin. Directe en indirecte rede.

V. Studie van Taalschat en Stijl

1. *Zuivering van de taalschat en bestrijding van de dialectische afwijkingen en de barbarismen.*

Streng voortbouwen op vorig jaar. Alle gewone taalfouten (verkeerde constructies, foutieve woorden) van de *gewone* spreektaal moeten op het einde van dit jaar hun beurt gekregen hebben. De lichte afwijkingen slechts occasioneel bespreken.

2. *Taalschat*

Elementaire inwijding in de taalkring van het verkeer, de verkeersmiddelen, het sociale leven (b.v. hotel, rechtbank, dokter, magistratuur; muziek...). Gezegden en spreuken naar aanleiding daarvan. Occasioneel de wellevendheidsvormen daarbij te pas brengen.

3. *Stijl*

Oefeningen zoals in de zesde en de vijfde. Fijnere schakeringen (b.v. gevoelswaarde, archaïsmen, neologismen, zelfgesmede woorden...). De stijlfiguren. De beeldspraak.

VI. Verklaring en letterkundige Interpretatie van Teksten

Gevarieerde keuze van beschrijvingen, portretten, verhalen uit de moderne literatuur (19^e en 20^e eeuw). Slechts bij uitzondering dialectische stukken.

Uitsluitend naar aanleiding van gelezen teksten de algemene stijlkenmerken in het kort nagaan (aanschouwelijkheid, koloriet, beeldende kracht, beknoptheid, levendigheid...).

Beknopte karakterisering van de behandelde werken en auteurs.

I. Woordenschat, Leesteksten en Conversatieoefeningen

Uitbreiding van de actieve en de passieve woordenschat aan de hand van aangepaste teksten van uiteenlopende aard. Conversatieoefeningen blijven ook in deze klas van het grootste belang; ze sluiten vooral aan bij de leesteksten, en eventueel bij een of andere gebeurtenis uit het dagelijks leven.

Lezen en verklaren van ten minste zes eenvoudige literaire teksten (proza of poëzie, bij voorkeur uit de 19^e of 20^e eeuw).

De verklaring kan behelzen: een beknopte en elementaire notitie over de auteur, enkele vragen over inhoud en vorm, en eventueel het opzoeken van de hoofdgedachten.

Navertellen en voordragen van geschikte teksten (proza of poëzie) worden ten zeerste aanbevolen.

De cursorische lectuur evenals de huislectuur is niet verplicht, maar verdient ten zeerste aanbeveling. Kunnen hier eventueel in aanmerking komen: korte leesstukjes, langere teksten, verhalen en vertellingen uit jeugdbladen, een of ander eenvoudig en geschikt Frans werk. Gebruik maken van geannoteerde uitgaven is wenselijk. Zo nodig, het woordenboek verstandig leren gebruiken.

II. Uitspraakoefeningen

Zie zesde en vijfde. Bijzondere aandacht (zonder theorie) voor: de duur der klanken, de uitspraak der klinkers, halfklinkers en medeklinkers, het zinsaccent, het assimilatieverschijnsel, de verbinding en de e caduc.

De uitspraakoefeningen sluiten aan bij de bestudeerde teksten.

III. Spraakkunst

De spraakkunst wordt in het Frans geformuleerd en sluit steeds aan bij teksten of voorbeelden. Er wordt veel belang gehecht aan een systematisch overzicht. Concentrische methode: d.w.z. de hoofdzaken van de grammaticale leerstof van de vorige klassen worden ten minste mondeling herhaald (zie zesde en vijfde) en bij die bekende stof sluiten de nieuwe regels aan.

Lidwoord (article): bijzondere gevallen van het gebruik en van de weglating van het lidwoord.

Zelfstandig naamwoord (nom) : meervoud : veelgebruikte uitzonderingen op de algemene en bijzondere regels. Meervoud van veelgebruikte samengestelde naamwoorden.

Vrouwelijk : algemene en bijzondere regels. Veelgebruikte naamwoorden met onregelmatige vrouwelijke vorm.

Bijvoeglijk naamwoord (adjectif qualificatif) : meervoud : algemene en bijzondere regels.

Vrouwelijk : veelgebruikte adjectieven met onregelmatige vorm.

Overeenkomst : enkele bijzondere gevallen. Adj. + gens : contact (1).

Plaats : voornaamste regels.

Bijvoeglijk voornaamwoord (adjectif) :

— bezittelijk (adjectif possessif) : herhaling ;

— aanwijzend (adjectif démonstratif) : herhaling ;

— vragend (adjectif interrogatif) : herhaling ;

— onbepaald (adjectif indéfini) : gebruik van même, quelque en tout.

Telwoord (adjectif numéral) : gebruik van hoofd- in plaats van rangtelwoord.

Zelfstandig voornaamwoord (pronom) :

— persoonlijk (pronom personnel) : plaats van twee persoonlijke voornaamwoorden als voorwerp ; plaats als voorwerp van een infinitief. Gebruik van de beklemtoonde vormen.

— bezittelijk (pronom possessif), aanwijzend (pronom démonstratif), betrekkelijk (pronom relatif) en vragend (pronom interrogatif) : samengestelde vormen en gebruik ; gebruik van ce qui, ce que, ce dont.

— onbepaald (pronom indéfini) : opmerkingen bij het gebruik van sommige vormen als : l'un... l'autre, même, on, plusieurs, quelqu'un, tout.

Werkwoord (verbe) :

Volledige vervoeging van de hulpwerkwoorden, van de regelmatige en van de gebruikelijke onregelmatige werkwoorden, van de reflexieve werkwoorden. Actief en passief.

Opmerkingen bij de regelmatige vervoegingen.

Gebruik van de imparfait en de passé simple, de futur simple en de conditionnel.

Elementair gebruik van de subjonctif.

Gebruik van de gérondif ; verschil tussen het onvoltooid deelwoord en het adjectif verbal : algemene regels.

(1) Met deze term wordt bedoeld : het essentiële van dit punt uit de leerstof dient op praktische wijze te worden behandeld, hoewel formulering en kennis van regels facultatief is.

Overeenkomst van het voltooid deelwoord : algemene regels (herhaling).

Overeenkomst van het voltooid deelwoord bij de reflexieve werkwoorden alsook gevolgd door een infinitief.

Overeenkomst van het werkwoord met het onderwerp : contact.

Bijwoord (adverbe) : trappen van vergelijking, ook de onregelmatige. Tout, quelque, même. Idiotismen.

Voorzetsel (préposition) : herhaling van de voorzetsels à, de : contact. Idiotismen met voorzetsel.

Voegwoord (conjonction) : de meestgebruikte voegwoorden die de subjonctief regeren.

Zinsleer : bijzonderheden aangaande de plaats van de zinsdelen, b.v. herhaling van het voorwerp dat vooraan in de zin staat; plaats van sommige bijwoorden; plaats van het onderwerp in de zin die met een vragend woord begint.

Enkele eenvoudige ontleding van samengestelde zinnen : contact. Praktisch gebruik van de interpunctie en van de verdeling in lettergrepen.

IV. Oefeningen en huistaken

Ze sluiten bij de leerstof aan : mondelinge en schriftelijke grammaticale toepassingen, dictees, thema's.

Ten minste een zestal eenvoudige en goed voorbereide steloefeningen : verhalen of beschrijvingen, brieven.

GESCHIEDENIS

2 lestijden per week

I. ENKELVOUDIGE CYCLUS

DE MIDDELEEUWEN

Inleiding

De drie pijlers van de middeleeuwse geschiedenis :

De Grieks-Latijnse erfenis ;

Het christendom ;

De Germaanse beschaving.

I. Groeitijd van de Middeleeuwen

(5^e - 9^e eeuw)

A. DE VOLKSVERHUIZINGEN

1. De vestiging van de Germanen.
2. De Hunnen : hun zwerftocht en hun mislukking.
3. Gevolgen : nieuwe rijken ;
achteruitgang van de beschaving ;
taalgrenzen.

B. DE KERK BEWERKT DE GODSDIENSTIGE EENHEID VAN HET WESTEN

1. Pausdom en missionering.
2. Monniken en bisschoppen.
3. Betekenis van de Kerk voor de cultuur.

C. HET OOSTROMEINSE RIJK

1. Justinianus en zijn opvolgers.
2. Poging tot herstel van de eenheid in het Middellandse-Zeegebied.
3. Byzantijnse beschaving.
4. Het Oosterse schisma.

D. DE ISLAM

1. Mohammed en de Koran.
2. De islam en de « heilige oorlog ».
3. Verbrokkeling van het Arabische wereldrijk.
4. Beschaving van de islam ; invloed op het Westen.

E. HET KAROLINGISCHE RIJK

1. De macht van de hofmeiers.
2. Karel de Grote : veroveraar, wetgever en organisator.
3. Karolingische beschaving. Aandeel van de Kerk in deze « renaissance ».

II. De volle Middeleeuwen

(9^e - 13^e eeuw)

A. GROEI EN INSTELLINGEN

1. *Ontbinding van het Karolingische Rijk*
Verdrag van Verdun.
Nieuwe invallen.
Machteloosheid van de koningen ; macht van de kleine vorsten.

2. *Het Leenwezen*
Lenen en feodale banden.
Het domaniaal regime.
3. *De Kerk in het Westen*
De kerstening en de grote kloosterorden.
Versterking van de godsdienstige eenheid.
Invloed van de Kerk : sociale organisatie, ridderschap, universiteiten, Latijnse en nationale letterkunde, Romaanse en Gotische kunst.
De kruistochten.
4. *De stedelijke economie*
Herleving van de handel tussen Oost en West.
Ontstaan van de gemeenten.
De gemeente en haar instellingen.
Het leven in de gemeenten : kooplieden (gilden) en ambachtslieden (ambachten).
Belang van de gemeenten en van hun handelsbetrekkingen.

B. DE GROTE STATEN

1. *Het Heilige Roomse Rijk en zijn strijd tegen de pauselijke Macht*
Expansie van het keizerrijk naar oost en zuid.
Investituurstrijd.
Strijd tussen paus en Hohenstaufen.
2. *De Capetingers in Frankrijk*
Stijgende macht van de eerste Capetingers.
De grote Capetingers : Filips August, Lodewijk IX, Filips de Schone.
3. *Engeland en de Plantagenets*
Verovering van Engeland door de Normandiërs.
De Plantagenets en de strijd tegen Frankrijk.
De Magna Charta en het ontstaan van het parlement.

III. Herfsttij der Middeleeuwen

(14^e en 15^e eeuw)

A. DE HONDERDJARIGE OORLOG (1337-1453)

1. Oorzaken en voornaamste feiten van deze oorlog.
2. Weerslag op sociaal en politiek gebied.

B. CENTRALISATIE IN HET WESTEN

1. Frankrijk (Lodewijk XI).
2. Engeland (Hendrik VII).
3. Boergondische Nederlanden.
4. Spanje : de « reconquista ».

C. VERVAL VAN DE KEIZERLIJKE MACHT

D. GODSDIENSTIGE CRISIS

1. Ballingschap te Avignon. Westers schisma. Ketterijen.
2. Pogingen tot godsdienstig herstel.

E. DE WESTERSE BESCHAVING TIJDENS HET HERFSTIJ DER MIDDELEEUWEN

1. Economische en sociale wijzigingen.
2. Naar een wetenschappelijke en artistieke vernieuwing.

F. HET OOSTEN BEDREIGD

1. Inval van de Mongolen.
2. Ineenstorting van het Byzantijnse rijk ; het rijk van de Turken.
Algemeen Besluit. Hoofdmomenten van de Middeleeuwen ;
preludium van de moderne tijd.

II. DUBBELE CYCLUS

OUDHEID

I. Het Klassieke Oosten

Inleiding

1. Algemene inleiding :
De kennis van het verleden ; grote indelingen van de geschiedenis.
2. De prehistorie (begrippen).
Opmerking. De geschiedenis kan horizontaal (per land) of verticaal (chronologisch per groep van landen) worden behandeld.

A. EGYPTE

1. *Landschap*
2. *Politieke geschiedenis in grote trekken :*
Oude Rijk, Middenrijk, Inval van de Hyksos, Nieuwe Rijk, Saïtische periode.

3. *Leven en Beschaving* :
Bestuur en maatschappelijke groepen ;
Economisch leven ;
Godsdienst en dodencultus ;
Kunst, literatuur en cultuur.

B. MESOPOTAMIË EN NABURIGE LANDEN

1. *Landschap*
2. *Politieke geschiedenis in grote trekken* :
Eerste Rijken, Hammoerabi en het Babylonische Rijk, de Assyriërs en het tweede Babylonische Rijk.
3. *Leven en Beschaving*

C. DE KLEINE VOLKEN

Feniciërs en Hebreeërs.

D. PERZEN

Politieke geschiedenis en beschaving.

II. Griekenland

Inleiding

Geografische structuur.

A. DE OUDSTE CULTUREN

1. Creta.
2. Mycene.
3. De Dorische Volksverhuizingen.

B. DE OPKOMST VAN DE STADSTATEN

1. Culturele Eenheid van Griekenland.
Godsdienst en spelen.
Taal, kunst, zeden.
2. Sparta, typische militaire staat.
3. Athene, typische democratische staat.
4. Griekse kolonisatie (8^e tot 6^e eeuw).

C. GRIEKENLANDS BLOEITIJD

1. *De Perzische oorlogen en Athenes politieke macht*
2. *De « Gouden Eeuw »*
Pericles' politiek.

Openbaar en particulier leven te Athene.

Uitstraling van Athene : godsdienst, letterkunde, beeldende kunsten.

3. *Rivaliteit tussen de leidende Stadstaten*
Sparta tegen Athene.
Thebe tegen Sparta.

D. HET HELLENISME

1. Philippus onderwerpt Griekenland ; eenmaking van het land.
2. Alexander verovert Azië.
3. De hellenistische rijken.
4. De hellenistische beschaving.
Grote cultuurcentra, voornamelijk Alexandrië.
Besluit. Griekenlands bijdrage tot de beschaving.

III. Rome

Inleiding

Aardrijkskundig milieu.

Bevolking van Italië : Italioten, Etrusken, Grieken.

A. DE KONINGEN

Stichting van de stad Rome.

Het bestuur van de koningen.

Politieke, sociale en godsdienstige organisatie.

B. VIJF EEUWEN ROMEINSE REPUBLIEK

1. *De jonge Republiek*
De Omwenteling van 509 ; haar gevolgen.
De eerste republikeinse instellingen.
De godsdienst van de Romeinen.
2. *Veroveringen in het Middellandse Zeegebied*
Eenmaking van Italië ; instellingen.
Rome als Middellandse Zeemacht.
De Punische oorlogen.
Verovering van het oostelijk gebied.
Verovering in het Westen.
Organisatie van de veroverde landen.
Gevolgen van de veroveringen voor de Romeinen.

3. *Burgeroorlogen en Verval van de Republiek*
De Gracchen.
Marius en Sulla.
Eerste driemanschap; Gallische oorlog.
Tweede driemanschap.
4. *Beschaving tijdens de Republiek*

D. VIJF EEUWEN KEIZERRIJK

1. *De regering van Augustus*
2. *De eerste Dynastieën*
De keizers van de eerste twee eeuwen.
Organisatie van het keizerrijk; nieuwe veroveringen; verdediging van de grenzen.
Literatuur en kunst.
Godsdienstig leven :
oude godsdiensten en Oosterse mysteriecultussen;
het Christendom: verspreiding en vervolging.
Sociaal en economisch leven.
3. *Het Laatromeinse Rijk*
Anarchie onder de soldatenkeizers.
De keizers, Oosterse despoten: Diocletianus, Constantijn, Theodosius.
Triomf van het christendom.
Einde van het Westromeinse keizerrijk.
Politieke, economische en sociale oorzaken van het verval.
Besluit. De erfenis van Rome overgedragen op het Westen.

N. B. Daar deze klas een eindjaar is kan ongeveer een semester worden besteed aan de oudheid en de overige maanden aan de geschiedenis van België, waarvoor men de hoofdzaken uit het leerplan van de eerste moderne kan gebruiken.

Het hierna volgende leerplan is dat van de eerste moderne voor zover het de geschiedenis van België betreft.

BELGIE

Inleiding

Prehistorie.

België vóór Caesar.

I. De Lage Landen

A. ROMEINSE PERIODE

1. Verovering door Caesar en romanisering.
2. Verval van het Romeinse rijk en Germaanse volksverhuizing.

B. FRANKISCHE PERIODE

1. Kerstening. Beschavingsinvloed van de Kerk.
2. Merowingers.
3. Karolingers en Karel de Grote.

C. FEODALE PERIODE

1. De feodale vorstendommen : ontstaan en ontwikkeling.
2. Economische en sociale ontwikkeling.
3. Invloed van de Kerk : kloosters, kruistochten, kunst en letteren.
4. Ontstaan van de gemeenten.

D. TIJDVAK VAN DE GEMEENTEN

1. Politieke ontwikkeling van de vorstendommen :
Graafschap Vlaanderen ;
Hertogdom Brabant ;
Prinsbisdom Luik.
2. Godsdienstig leven ; kunsten en wetenschappen.
3. Economische en sociale ontwikkeling.

II. De Zeventien Provinciën

A. EENMAKING

1. Territoriale eenmaking van de vorstendommen onder Filips de Goede.
2. Karel de Stoute : mislukte veroveringspolitiek.
3. Karel V : voltooiing van het werk der Boergondiërs.

B. POLITIEKE EN ADMINISTRATIEVE INSTELLINGEN

C. BESCHAVING VAN HET HERSTTIJ DER MIDDELEEUEWEN

1. Renaissance : wetenschappen, kunst en letteren.
2. De Katholieke Kerk en de Hervorming.

III. De Zuidelijke Nederlanden

A. DE OPSTAND TEGEN FILIPS II

1. Politieke en godsdienstige grieven.
2. Pacificatie van Gent.
3. Unie van Atrecht en Unie van Utrecht.
4. De Zuidelijke Nederlanden bij Spanje.
5. Het prinsbisdom Luik.

C. INTERNATIONALE VERHOUDINGEN

1. Neutraliteit, opgelegd en gewaarborgd door de Mogendheden.
2. Betrekkingen met Nederland.
3. Betrekkingen met Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië.
4. Handel en koloniale expansie.

D. DE EERSTE WERELDOORLOG

1. Inval en bezetting.
2. Bevrijding. Het Verdrag van Versailles.

F. TUSSEN DE TWEE WERELDOORLOGEN

1. Binnenlandse en buitenlandse politieke moeilijkheden.
2. Sociale en economische ontwikkeling.
3. Godsdienstige problemen.
4. Wetenschap, letterkunde en schone kunsten.

G. BELGIE TIJDENS EN NA DE TWEDE WERELDOORLOG

1. Inval en bezetting.
2. Bevrijding en binnenlands herstel.
3. Economische wederopleving en sociale problemen.
4. Binnenlandse politiek en partijstelsel.
5. Congo naar de onafhankelijkheid toe.
6. België en de grote internationale problemen.

WISKUNDE EN ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN

3 lestijden per week

I. REKENKUNDE

1. Vierkanten.
Tafel van de eerste 20 natuurlijke getallen.
Definitie vierkant.
Vierkant van een getal dat eindigt op nullen, vierkant van een breuk, van een decimaal getal.
Telkens de regel en het omgekeerde opgeven; veel oefeningen.
2. Vierkantswortels.
Herzien wat hierover gegeven werd in het tweede jaar.
Vierkantswortel uit een willekeurig, natuurlijk getal:
a) op één eenheid nauwkeurig;
b) op een tiendelige eenheid nauwkeurig.
Vierkantswortel uit een breuk.
Oefeningen en vraagstukken.
Stelling van Pythagoras.
Oefeningen en vraagstukken (b.v. puzzles).

II. INTUÏTIEVE MEETKUNDE

Meetkundige lichamen : kubus, balk, prisma, piramide, cilinder, kegel en bol. (Ontwikkeling, eigenschappen, enkele formules).

III. ALGEBRA

1. Relatieve getallen : begrip, soorten, elementen, tegengestelde getallen, optelling, aftrekking, vermenigvuldiging en deling.
2. Eentermen : definitie, elementen, coëfficiënt en exponent, gelijksoortige eentermen, herleiding van gelijksoortige eentermen.
3. Tweetermen : optelling en aftrekking, wegwerken van haakjes ; produkt van een tweeterm met een eenterm, wegwerken van haakjes.
4. De gelijkheden : stof van de tweede Familiale herzien.
5. De vergelijkingen van de eerste graad met een onbekende. Definitie, eigenschappen, regel voor het oplossen van vergelijkingen ; veel oefeningen.
6. Vraagstukken van de eerste graad met een onbekende (b.v. enkele vraagstukken over getallen, ongelijke verdeling, leeftijd, verdeling met rest, dubbele veronderstelling, herleiding tot dezelfde coëfficiënt, teruggaande oplossing, beweging, evenredige grootheden, evenredige verdeling, betaling met muntstukken, winst en verlies, breuken, menging, legering, intrestberekening, tijdberekening, vraagstukken in verband met de natuurkunde).

IV. HANDELSREKENEN

1. Methodes van snelrekenen en percentberekening.
2. Berekeningen van de verkoopprijs en de kostprijs aan de hand van de factuur.
3. Formule voor de intrestberekening en afgeleide formules. Methode van de standvastige deler. Methode van de evenmatige delen van de tijd, de rentevoet en het kapitaal.
4. Disconto-berekeningen.
5. Toepassingen :
 - a) bepaalde vervalddag ;
 - b) gemiddelde vervalddag.
6. Discontonota's voor binnenlandse wissels.

V. HUISHOUDBOEKHOUDING

De huishoudboekhouding wordt gegeven in verband met de lessen in de huishoudkunde : begroting, inkomsten en uitgaven. De leerlingen gaan gedurende een paar weken de dagelijkse inkomsten en uitgaven na in hun gezin.

NATUURWETENSCHAPPEN

2 lestijden per week

NATUURKUNDE

Mechanica

1. Eenparige rechtlijnige beweging. Begrip versnelde en vertraagde beweging.
2. Herhaling over de krachten.
3. Zwaartekracht ; zwaartepunt.
4. Evenwicht van vaste lichamen.
5. Begrippen arbeid en vermogen. Praktische eenheden (kilogram-meter, paardekracht).
6. Enkelvoudige werktuigen : hefbomen, katrol, weegschaal.

Vloeistoffen

1. Algemene eigenschappen van de vloeistoffen.
2. Evenwicht van vloeistoffen.
3. Drukkracht en druk bij vloeistoffen.
4. Beginsel van Pascal ; hydraulische pers.
5. Hydrostatische druk.
6. Wet van Archimedes ; toepassingen.
7. Zeer eenvoudig begrip over : capillariteit, osmose.

Gassen

1. Algemene eigenschappen van de gassen.
2. Atmosferische druk ; proef van Torricelli, barometers.
3. Toepassing van de wet van Archimedes in de gassen : ballon.
4. *Pompen, manometers, hevel.*

Magnetisme

Soorten magneten, eigenschappen. Kompas.

Elektriciteit

1. Statische elektriciteit : elektrisering door contact en door inductie.
2. Geleiders en niet-geleiders.
3. Begrip elektrische stroom. Stroombron. Beschrijving van een zakelement.
4. Eenheid van stroomsterkte, van spanning en van weerstand.
5. De wet van Ohm ; eenvoudige toepassingen b.v. strijkijzer, straalkachel.
6. Uitwerkselen van de elektrische stroom : warmte, licht.

CHEMIE

1. Mengsels en verbindingen : definities, voorbeelden, onderscheid.
2. Natuurkundige en scheikundige verschijnselen : onderscheid.
3. Enkelvoudige stoffen : scheikundige benaming en symbolen.
4. Lucht, water, stikstof, zuurstof, waterstof.
Algemene eigenschappen van metalen en metalloïden.
Valenties en onderlinge binding van de elementen.
Chemische formules en vergelijkingen.
5. Vorming en eigenschappen van zuren, zouten en basen (in het algemeen).
6. Chloor : eigenschappen, verbindingen (javelwater, keukenzout, zoutzuur).
7. Zwavel en zijn verbindingen : zwavelzuuranhydride (als ont-smettingsmiddel, ontkleuringsmiddel).
8. Ammoniak : eigenschappen en gebruik.
9. Koolzuurgas : eigenschappen, rol in de natuur.
Toepassingen in verband met de cursus van huishoudkunde worden aangeleerd.

AARDRIJKSKUNDE

1 lestijd per week

DE WERELDDELEN BUITEN EUROPA

Algemeen schema te volgen bij de studie der werelddelen

1. Situatie in de wereld.
2. Het reliëf.

3. Het klimaat en de grote klimaatgebieden.
4. De hydrografie en de vegetatie (in verband met klimaat en reliëf.
5. Bevolking, levenswijzen, godsdiensten, kolonisatie, politieke in-deling.
6. Overzicht van de landbouw (akkerbouw en veeteelt).
7. Overzicht van mijnbouw en industrie.

AFRIKA

Bijzondere aandacht voor het klimaat en de vegetatie met de symmetrie ten opzichte van de evenaar. Men besluit de studie van Afrika met een les over Kongo.

AZIË

Bijzondere aandacht voor het moessonklimaat, de bevolking en de godsdiensten.

AUSTRALIË EN GROTE EILANDENGROEP VAN OCEANIË

AMERIKA

Men kan Noord- en Zuid-Amerika tegelijkertijd behandelen, waar het gaat over het reliëf, klimaat en vegetatie; nadruk leggen op de economische ontwikkeling; vergelijking Noord en Zuid.

POOLGEBIEDEN

MUZIKALE OPVOEDING

1 lestijd per week

1. Gregoriaans

Kyrie VIII, 5; Gloria VIII, 5; Credo III, 5; Sanctus VIII, 6; Agnus VIII, 6; Pange lingua, 3; Ecce panis, 7; Ave Maria, 1; Ave maris stella, 1.

Te Deum, 3; Rorate (refrein), 1.

2. Lieder

Volksliederen; nieuwere liederen van bekende toondichters; canons.

3. Notenleer

Toonladders : benaming van iedere trap (vooral tonica, dominant, leidtoon). De verwantschap tussen grote en kleine toonaarden.

Eenvoudige begrippen over modulatie.

Notenbenamingen in fa-sleutel. Notenbenamingen met letters.

TEKENEN

2 lestijden per week

Zie leerplan van de eerste, blz. 23.

HUISHOUDKUNDE

4 lestijden per week

Zie leerplan van de eerste, blz. 24.

VROUWELIJKE HANDWERKEN

5 lestijden per week

1. Te vervaardigen stukken
Eenvoudige blouse (2 à 3 modellen).
Meisjesjurk in lichte wollen stof (3 à 4 modellen).
Vrij werk : eenvoudige rok.
2. Patroontekenen
Studie en patroontekening van bovenvermelde kledingstukken.
Ontleding van modellen.
3. Aanpas
Inwijding tot het passen en het aanbrengen van verbeteringen
steunpatroon : het type, het lijfje.
4. Technische oefeningen
Stikoefening, gebogen lijnen, hoeken.
Afwerkingen eigen aan de blouse : kraag, polsbanden, knoopsgaten (3 werkwijzen).
Afwerkingen eigen aan het kleet :
afwerken van naden : uitgetande naad, overgestoken naad, gestikte en overgestoken naad ;
afwerken van zomen : rechte zoom (2 werkwijzen), zoom in vorm.
Gebiesde knoopsgaten.
Fantasieoefening.

LICHAMELIJKE OPVOEDING

2 lestijden per week

Zie leerplan van de eerste, blz. 27.

III
Bo
30

